

Občanská společnost proti pravicovému extremizmu

3 PROSTÉ KROKY KE SPOLEČNOSTI BEZ NENÁVISTI

Krok 1: Současnost... SLEDUJ

Burcující analýza naší společnosti a sociopolitické arény je prvním krokem k potírání diskriminace. Je občanskou povinností ohlásit každý čin, projev, obrázek, který působí tíseň nějaké menšině na jakémkoli základě. Je povinností nás aktivistů sbírat takové informace a sdělovat je úřadům, rozšiřovat je a podněcovat dobré příklady protiaktí. Rok 2008 nebyl o nic lepší: homosexuálové byli mláceni, menšiny se stávaly obětními beránky, procházely diskriminační zákony, revizionismus dostal prostor k vyjádření, nenávistné projevy se staly zábavou, demonstrace založené na nenávisti se konaly na veřejných prostranstvích. UNITED nabízí nové možnosti boje proti rasizmu a pravicovému extremismu a k informování o veškerých formách násilí. UNITED uvítá zprávy odsuzující pravicový extremismus či popisující případy diskriminace a nenávisti. UNITED jim dá zaznít ve svém elektronickém zpravodajství. UNITED pomáhá jednotlivcům vyhledávat neziskové organizace, s nimiž mohou svou frustraci proměnit v akci. UNITED podporuje monitorování rozesláním zpráv o kampaních, plakátů i brožur pomáhajících jedincům získávat širší přehled.

Krok 2: Minulost... PAMATUJ

Činy, jaké v minulosti vedly ke strašlivému násilí, jsou dnes tolerovány, jako by důsledky mohly tentokrát být méně škodlivé. Naším nejsilnějším prostředkem k prolomení tohoto trendu není jen pamatovat si minulost na osobní úrovni, nýbrž i praktikovat to na veřejné scéně, přispět ke každému vzdělávacímu programu, kterým se šíří informace, co bylo spácháno na obětech holokaustu a jak to vše začalo „jenom“ diskriminací.

Krok 3: Pro budoucnost... JEDNEJ

Tím, že se aktivně postavíme proti všem formám nenávisti, můžeme propagovat novou myšlenku „sociální výsady“: bezpečná společnost je taková, jež je prostá nenávisti a založená na mírovém soužití, vzájemném obohacování, spolupráci a konstruktivních kompromisech.

UNITED
 rasizm
 antisemitizmus
 nacionalizmus

SLEDUJ - PAMATUJ - JEDN

SKUTEČNÁ INSPIRACE A MOCNÝ NÁSTROJ: Zpráva o dobrých příkladech z praxe

Boj proti nenávisti, fašistickým a neonacistickým projevům je příležitostí, která se musí zakládat na dobrých příkladech z praxe, což je hlavním cílem projektu „Občanská společnost proti pravicovému extremismu“. Tato zpráva je sbírkou dobrých příkladů z praxe učiněných v Evropě během „Mezinárodního dne proti fašismu a antisemitizmu“ 2008 a chce se stát inspirací. Zorganizovaných aktivit bylo mnoho nejrůznějších ve smyslu metod a způsobů reprezentujících potřeby a zkušenosti z každého státu. Protože každá aktivita je přímou odpovědí na místní potřeby, jsou všechny smysluplné a nenahraditelné. Pár z nich nicméně bylo extrémně účinných, ale také odpovídaly širším potřebám, a proto je lze aplikovat v nejrůznějších prostředích. O nich tady podáváme zprávu jako o „dobrých příkladech“ a dělíme je do kategorií, jež popisují metody, na nichž jsou založeny. Toto rozdělení slouží k tomu, aby umožnilo organizacím najít si kategorii, v níž se vyskytuje jejich typ aktivit – Média a informace, Výchova a vzdělávání, Umění a subkultura, Politické akce a solidarita, Vzpomínání - a tam si najít konkrétní inspiraci pro další činnost.

MÉDIA & INFORMACE

Aktivita, které zde prezentujeme, se soustřeďují na informování veřejnosti o rizicích existence pravicového extremismu v hlavních oblastech naší společnosti. Prostředků, jež byly používány, je řada: mj. semináře, konference, tiskové zprávy, vše za účelem nabídnout informace, data a perspektivy o daném tématu. Nejdůležitějším aspektem této metody je, že účinkuje dvakrát: na jedné straně oslovuje širokou veřejnost a přitahuje ty, kdo nejsou dosud informováni o existenci určitých jevů ve společnosti, a na druhé straně přináší novinky těm, kdo již mají o těchto tématech povědomí a chtějí přispět do diskuse.

- **Mladá levice Švédska (Švédsko):** Semináře pro „probuzení“ a uvědomování občanské společnosti se konaly v několika městech, např. Göteborg, Karlstad, Lund, Malmö, Mark a Stockholm. Během semináře ve Stockholmu byl natáčen film a po něm následovala diskuse na téma, jak bojovat proti rasizmu a nacizmu.
- **Santé - projekt přístupu k duševnímu zdraví (UK):** Výstava k zákonu o cizincích: účastníci byli informováni, jak se vytvářel první imigrační zákon v Británii tak, aby vynechal Židy. Výstava také ukázala, jak se následující imigrační zákony stávaly stále více represivními.
- **Generace Tanara (Rumunsko):** Význam fašismu a antisemitizmu: v Lovrinském kraji se konal kulatý stůl, kde se distribuovaly materiály a publikum bylo vtaženo do diskuse o nových formách intolerance.
- **Helsinské občanské shromáždění Moldova:** Papír se nezačervená: mediální kampaň věnovaná Mezinárodnímu dni proti fasizmu inicioval respektovaný historik holokaustu Piotr Shornikov, jehož články důrazně odsoudily projev antisemitizmu stejně jako popírání holokaustu v Moldově.

- **Nigdy więcej (Polsko):** Spolu s Kulturním sdružením Židů v Polsku zorganizovali vědecká a kulturní setkání po celé Varšavě; distribuovali materiály o pogromu „Křišťálové noci“ kolemjdoucím. Jeden člen byl pozván do televize, aby mluvil o onom pogromu.
- **Centrum pro studia holokaustu (Polsko):** S dalšími organizacemi uspořádalo v Krakově mezinárodní seminář „Antisemitizmus a rasizmus v Evropě – fašistická ideologie a praxe“.

MLADÍ VYJADŘUJÍ VEŘEJNĚ SVÉ NÁZORY V CÁDIZU (E) A AKTIVISTI DISTRIBUJÍ ZDARMA ANTIFAŠISTICKÉ MATERIÁLY V ULICÍCH VARŠAVY (PL). TAKOVÉ POULIČNÍ AKCE ÚČINNĚ ZAUJMOU POZORNOST KOLEMJDoucím.

VÝCHOVA & VZDĚLÁVÁNÍ

Aktivita zde uvedené, ať už se uskutečňují ve školách, institutech či zařízeních, jež formálně nejsou určena k výchově a vzdělávání, patří k nejdůležitějším akcím v boji proti pravicovému extremismu, protože mají za cíl poskytnout nástroje k porozumění, o jaký problém jde, a nabídnout odpovědi na vzrůstající pochyby. Výchova a vzdělávání je rámcem tohoto projektu a jej jedním z jeho základů, na nichž lze dále propagovat vzdělávání dospělých jako prostředek na protirasistické scéně.

- **Duha (Česko):** Parlamenty dětí a mládeže: antifašističtí aktivisté z Duhy vedli diskuse na několika základních a středních školách v Praze se žáky a studenty ve věku 14 až 16 let v týdnu od 3. do 10. 11. 2008. Debatovali o Noci říšského pogromu („Křišťálové noci“), holokaustu a o současném neonacizmu.

- **MPT Oradea (Rumunsko):** Moji sousedé nejsou mými nepřáteli: workshopy zaměřené na šíření hodnot mírového soužití, vzájemného respektu a interkulturality. Tyto aktivity provokovaly náhledy i názory účastníků na rasismus, antisemitismus, xenofobii a intoleranci.
- **Hnutí Brontosaurus / Youth and Environment (Česko):** „Vierka“ - film v režii Miroslava Janka vypráví smutný příběh romského děvčátka – velmi talentované zpěvačky, jehož život je silně ovlivněn rasizmem. Film byl promítán českým středoškolákům a po něm následovala diskuse se specializovaným sociálním pracovníkem.
- **Rada mládeže okresu Kovačica (Srbsko):** „Jsem antifašista“: přednášky ve školách analyzovaly problematiku fašismu a antisemitismu. Do diskusí přispělo přes 200 účastníků.
- **Hnutí proti intoleranci (Španělsko):** Síla umění: středoškoláci malovali kopie částí Picassovy „Guerniky“ a sestavovali je znovu na velké stěně při veřejné akci, aby ukázali, že smrtící realita minulosti je přítomná teď a tady. Při tom vysvětlovali divákům symboly použité na malbě a jejich vztah k holokaustu a „Křišťálové noci“.
- **Anti-naci Group (Polsko):** Ve městě Olsztyn přišli aktivisté ze skupiny do místní střední školy, aby uspořádali workshop o toleranci, k zapojování studenty motivovalo použití chytavých vzdělávacích materiálů, jako jsou plakáty a letáky.

UMĚNÍ & SUBKULTURY

T yhle aktivity mají výhodu, ba výsadu, že zasahují ty okraje společnosti, jež se těžko nechají zaujmout mainstreamovými informačními kanály či školním vzděláváním. Umělecké aktivity jako koncerty a show přitahují nejrůznější lidi, a proto mají akce širší dosah. Obzvláště ty akce, které zasahují sektory, jimž dominují subkultury (sport, hudba, divadlo, film, graffiti, poezie apod.), mají moc infiltrovat antirasistické myšlení do malých, ale rostoucích sektorů mládeže.

Umělecký projekt postavil viditelné znamení proti pravicově extremistickému násilí.

- **Divadlo Nestroyhof Hamakom Vídeň (Rakousko):** Audiovizuální instalace „7 dní v titulcích“, která byla otevřena 6. listopadu, dokumentovala zpravodajství vídeňských médií od 7. do 13. 11. 1938.
- **CEPA (Španělsko):** Spolu se sdružením „Akople Local“ a ultras „Žluté brigády“, uspořádalo různé akce, aby se vypíchl problém rasizmu, homofobie a diskriminace v kopané a společnosti. Kampaň odstartovala fotbalovým turnajem. Večer pokračoval malým hudebním festivalem.
- **Sdružení Rieti imigranti (Itálie):** Digitalizovaná antifa: narůstá znepokojení nad používáním Facebooku a YouTube jako platformem pro šíření nacistické propagandy. Organizace Association Rieti Immigrants (ARI) použila platformu Facebook k šíření jasného poselství proti fašismu po celém internetu. 553 lidí bylo pozváno k účasti na akci.
- **Divadlo Berlin Ensemble (Německo):** Někdo musí něco dělat: slavný německý herec Klaus Maria Brandauer četl dopisy a básně německého teologa a bojovníka odporu Dietricha Bonhöffera (1906 – 1945). Spolu se slavným britským houslistou Danielem Hopem vytvořil Brandauer hudební performance plnou emocí, která byla předvedena 9. 11. 2008 v divadle Berlin Ensemble.
- **Iniciativa Bürger.Courage (Německo):** Umělecká instalace proti neonacistickému násilí: speciální umělecký projekt proti pravicově extremistickému násilí v Drážďanech. Pod heslem „Kladte odpor počátkům“ nainstalovala 60 dřevěných znaků na nábřeží Labe. Znaky symbolizují 60 útoků, které neonacisté spáchali v Drážďanech za poslední dva roky.
- **Různé organizace (Slovensko):** Hudbou a tancem proti fašismu: všechny akce pořádané na Slovensku se koncentrovaly na hudbu. V Košicích se konal koncert v jednom z místních klubů, aby se zvýraznila důležitost vzpomínání na pogrom „Křišťálová noc“. Největší akce se uskutečnila v Bratislavě pod názvem „Antifašistický happening“. Hrál mnoho různých kapel různých stylů z celé země. V Levicích pořádali místní studenti mítink a rozdali spoustu antifašistických a antirasistických materiálů, od plakátů po publikace. Po diskusi následovala taneční party.
- **Zástupci (Rakousko):** Umělci Katarina Veldhüsová a Gottfried Schumacher se pokoušejí vrátit jména a tváře neznámým obětem masakru ve vězení v dolnorakouském Steinu v roce 1945, kdy NSDAP popravila 386 lidí. Oběti byly prezentovány fotografiemi dobrovolníků, kteří se nechali portrétovat jako zástupci obětí. Portréty byly součástí projekce na fasádu historické části steinské věznice, promítnuté 22. listopadu 2008.

POLITICKÉ AKCE & SOLIDARITA

Demonstrace a akty kolektivního odporu vždycky byly a vždycky budou silnou metodou, jak nahlas vyjádřit jednodusnost proti trendům, které ovlivňují společnost špatným způsobem, směrem k násilí, nerovnosti a bezcennosti. Aktivity zde uvádíme společně s akty solidarity a charity, neboť politická akce by se neměla soustřeďovat jen na protesty a výčitky, nýbrž by se také měla zaměřit na konkrétní budování lepší společnosti.

- **Různé organizace (Dánsko):** ANO solidaritě - jako výraz odporu proti posunu dánské společnosti doprava spojilo síly více než 20 grass-roots organizací aktivních na poli antirasizmu a antifašizmu a uspořádaly osvětové a informační akce po celém Dánsku: pochodňové průvody, manifestace, tiskové konference a semináře v řadě dánských měst.
- **Lotyšský antifašistický výbor (Lotyšsko):** Politici v akci: široká diskuse politiků a veřejnosti o lotyšské krajní pravici byla nastartována mobilizováním více než 130 lidí – mezi nimi členů lotyšského parlamentu, říšského parlamentu i Evropského parlamentu, aby v Rize demonstrovali proti fašizmu a antisemitizmu.

PŘIPOMÍNÁNÍ

Sílu připomínání není radno podceňovat. Pouze udržováním minulosti „naživu“ si můžeme připomenout, jak zdánlivě nevýznamné činy vedly k nejostudnějším stránkám našich dějin.

- **Rosa Antifa (Rakousko):** Nikdy nezapomínat: byl uspořádán antifašistický pochod 9. obvodem Vídně, dějištěm antisemitských útoků. Po něm byl večer promítnut film ukazující osudy osmi židovských žen, které ve Vídni vyrostly a byly z rodného města vyhnány v letech 1938/1939 („Ztracené dcery Vídně“, 2007).
- **Luteránská církev Saska (Německo):** Volání po demokracii: Luteránská církev Saska vydala publikaci „Charita potřebuje jasno – Církev v Sasku za demokracii a proti pravicovému extremismu“, praktický průvodce pro farnosti a pastory, jak si

poradit s pravicovým extremizmem a propagovat demokracii v církevním kontextu. Datum vydání, 9. listopadu, nebylo vybráno náhodou.

- **Město Brémy (Německo):** Noc mládeže: „Noc mládeže“ se konala v brémské radnici jako připomínka noci říšského pogromu v listopadu 1938. Byla uspořádána pod heslem „Naše budoucnost má historii“, aby motivovala mladé lidi k tomu, aby byli jiní a akceptovali odlišnosti. 2600 mladých lidí využilo příležitosti zúčastnit se programu, který připravovalo několik stovek z nich.
- **Evropský židovský kongres (Belgie):** Lekce Křišťálové noci: vzpomínková bohoslužba ve Velké synagoze Evropy v Bruselu, navštívená politiky, židovskými osobnostmi z celé Evropy, přeživšími holokaustu i diplomaty a členy belgické židovské komunity.
- **Nederland Bekent Kleur (Nizozemí přiznává barvu):** Od roku 1992 pořádá Nederland Bekent Kleur připomínku pogromu „Křišťálová noc“ v Amsterdamu. Letos byla jedním z témat spojitost minulosti se současností. O tom mluvili Mirijam Ohringerová (84) z nadace Vriendenkring Mauthausen, která přežila holokaust, a bývalý starosta a politik Mohamed Rabbae.
- **Památník Kamp Westerbork (Nizozemí):** Holandská zpěvačka Mirjam van Dam interpretovala píseň „Es Brent“ („Hoří“) o podpálených synagogách v Německu. Němečtí studenti také přispěli do programu a stará vězeňkyně z koncentračního tábora Westerbork se podělila o své vzpomínky na pogrom „Křišťálová noc“ s ostatními účastníky. Program zakončil pochod lesem poblíž tábora.

Do češtiny přeložil Mirek Prokeš.

Tento report byl vytvořen jako součást projektu „Občanská společnost proti pravicovému extrémizmu – rozvoj nových strategií celoživotního učení pro NNO“, podpořeného z programu Grundtvig Evropské komise a realizovaného sítí UNITED for Intercultural Action ve spolupráci s partnerskými organizacemi v 8 státech Evropy.

Education and Culture

Socrates
Grundtvig

Duha - sružení dětí a mládeže pro volný čas a přírodu
Senovážné nám. 24 • 116 47 Praha 1
telefon: 234 621 374 • 375 (i fax), 471
duha@duha.cz • www.duha.cz
www.trochujinak.cz • www.participace.cz

Informace obsažené zde nereflktují vždy stanoviska a názory našich sponzorů. Sponzoři nejsou odpovědní za jejich možné používání.

Tato publikace je součástí projektu „Občanská společnost proti pravicovému extrémizmu“, částečně financovanému a umožněnému díky podpoře programu Grundtvig Evropské unie.

Kopírování, překládání a rozšiřování svých publikací povolil UNITED pod podmínkou uvedení zdroje (www.unitedagainstracism.org) a informování kanceláře UNITED.

The European Union

against discrimination

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

UNITED for Intercultural Action
European Network against nationalism, racism,
fascism and in support of migrants and refugees
Postbus 413 • NL-1000 AK Amsterdam
phone +31-20-6834778 • fax +31-20-6834582
info@unitedagainstracism.org
www.unitedagainstracism.org